

ԵՊՀ ԱՐԵՎԵԼԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏԻ
ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԻՑ
(Ֆակուլտետի 45-ամյակի կապակցությամբ)

Ուղիղ 45 տարի առաջ՝ 1968 թվականին ԵՊՀ-ում կազմավորվեց արևելագիտության ֆակուլտետը՝ մինչ այդ բանասիրական ֆակուլտետում գործող արևելյան բանասիրության ամբիոնի հիման վրա, որն էլ ձևավորվել էր դեռևս 1940 թ. մեծանուն հայագետ և արևելագետ Հրաչյա Աճառյանի նախաձեռնությամբ: Սակայն, իրականում, արևելագիտության ոլորտում հայ գիտնականների ծանրակշիռ ներկայությունն անհամեմատ ավելի երկար պատմություն ունի: Պատահական չէ, որ Մայր բուհի հիմնադրման առաջին տարիներից ի վեր ուսումնական ծրագրերում ընդգրկված են եղել նաև արևելագիտական դասընթացներ, որոնք վարել են Գևորգ Ասատուրը և Հրաչյա Աճառյանը: Ֆակուլտետում տարբեր տարիներին դասավանդել են Էդվարդ Աղայանը, Գևորգ Նալբանդյանը, Հակոբ Փափագյանը, Արամ Տեր-Ղևոնդյանը, Մերի Քոչարը, Ջոն Կիրակոսյանը և այլ ականավոր արևելագետներ:

Տասնամյակների ընթացքում արևելագիտության ֆակուլտետն անցել է էական զարգացման և ընդլայնման ճանապարհ. եթե սկզբնական շրջանում ֆակուլտետն ունեցել է մասնագիտական երկու ամբիոն (Արևելյան բանասիրության և Արևելքի պատմության) ապա ներկայումս ֆակուլտետում գործում են արաբագիտության, թյուրքագիտության, իրանագիտության ամբիոնները, որոնցում շարունակ ընդլայնվում է գիտական ուսումնասիրությունների և դասավանդվող առարկաների շրջանակը՝ համարժեք արձագանքելով գիտական և աշխարհաքաղաքական զարգացումներին ու ի հայտ եկող մարտահրավերներին: Իրապես բազմակողմ և արդիական է ֆակուլտետում դասավանդվող առարկաների շրջա-

նակը. արևելյան երկրների պատմության, գրականության համակողմանի և խորքային ուսուցմանը զուգահեռ՝ առանձնակի ուշադրություն է դարձվում առանձին խնդիրների էլ ավելի խորացված դասավանդմանը: Որոշակի ոլորտներում ֆակուլտետն իր մասնագետների շնորհիվ ունի, ըստ էության, մենաշնորհային դիրքեր: Ընդլայնվել է նաև դասավանդվող լեզուների ցանկը. այսօր ֆակուլտետում արաբերենի, պարսկերենի, թուրքերենի կողքին դասավանդվում են նաև ադրբեջաներեն, դազախերեն, հինդի, աֆղաներեն, սանսկրիտ, քրդերեն, թալիշերեն, եբրայերեն, ասորերեն, ինչպես նաև առանձին արաբական բարբառներ: Մեր նորանկախ պետականության համար բացառիկ կարևորվում է արևելյան լեզուների հիմնարար իմացությամբ մասնագետների պատրաստումը:

Ֆակուլտետի պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմն ակտիվ քայլեր է իրականացնում արդի գիտական և իմացական իրողություններին պատշաճող դասագրքերի ստեղծման ուղղությամբ. պատահական չէ, որ Հայաստանի անկախության տարիներից ի վեր ֆակուլտետում հրատարակվել են ավելի քան 40 դասագիրք և մեթոդական ձեռնարկ, այդ թվում՝ «Թուրքերենի դասագիրք», «Պարսկերենի դասագիրք», «Գրական արաբերենի ներածական դասընթաց» «Ադրբեջաներենի դասագիրք», «Եբրայերենի դասագիրք», «Ասորերենի դասագիրք»: Ներկայումս էլ դասագրքերի և ուսումնամեթոդական ձեռնարկների կատարելագործման և հարստացման աշխատանքներն ակտիվ կերպով շարունակվում են:

Արևելագիտության ֆակուլտետն իր էական և ծանրակշիռ տեղն ունի ինչպես հայաստանյան, այնպես էլ միջազգային գիտական ասպարեզում: Ֆակուլտետը գիտական սերտ կապեր է հաստատել արտասահմանյան արևելագիտական նշանավոր կենտրոնների հետ և հաջողությամբ զարգացնում է գիտական շփումները Ռուսաստանի, ԱՄՆ-ի, Լեհաստանի,

Գերմանիայի, Ֆրանսիայի, Իրանի, Տաջիկստանի, Եգիպտոսի, Սիրիայի, Արաբական Միացյալ Էմիրությունների, Քուվեյթի, Հորդանանի, Լիբանանի, Թուրքմենստանի և Ղազախստանի համալսարանների համապատասխան ամբիոնների, գիտական հիմնարկությունների և առանձին գիտնականների հետ: Ֆակուլտետը, արևելագիտության համաշխարհային լավագույն ակադեմիական ավանդույթների ջատագովը լինելով, կարողացել է դառնալ հայկական արևելագիտական ուրույն դպրոց-դարբնոց:

Արևելագիտության ֆակուլտետի շրջանավարտներն ու աշխատակիցներն, առանց դույզն-իսկ չափազանցության, Հայաստանում ունեն կարևորագույն ներկայություն նաև գիտավերլուծական-փորձագիտական մտքի ասպարեզում: Արևելագիտության՝ որպես միջդիսցիպլինար գիտության սոված հնարավորությունները թույլ են տալիս արևելյան երկրներն ու դրանց տարատեսակ առանձնահատկությունները խորապես ճանաչող մասնագետներին հանդես գալու խորքային, հիմնավորված և ճշգրիտ վերլուծությամբ ու խորհրդատվությամբ: Հանրահայտ է, որ ի սկզբանե արևելագիտությունը պետականամետ գիտություն է և ծառայում է երկրի ամենակենսական խնդիրների լուծմանը, իսկ անկախ Հայաստանի աշխարհագրական և աշխարհաքաղաքական դիրքի պատճառով արևելյան երկրների մասնագիտական ու խորքային ճանաչումը ձեռք է բերում բացառիկ կարևորություն:

Արևելագիտության ֆակուլտետն արդարացիորեն հպարտ է նաև իր շրջանավարտներով, ովքեր կարևոր տեղ են զբաղեցնում հասարակական-քաղաքական կյանքի տարբեր բնագավառներում: Ֆակուլտետի շրջանավարտներից են ՀՀ առաջին նախագահ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր Լևոն Տեր-Պետրոսյանը, ՀՀ արտակարգ և լիազոր դեսպան, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Լևոն

Սարգսյանը, գեներալ-մայոր Բասենցի Ազոյանը, ՀՀ ԳԱԱ Արևելագիտության ինստիտուտի տնօրեն, ԳԱԱ թղթակից անդամ, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Ռուբեն Սաֆրաստյանը, բազմաթիվ ճանաչված գիտնականներ, մանկավարժներ, քաղաքական, հասարակական, մշակույթի ու ռազմական գործիչներ, դիվանագետներ, վերլուծաբաններ, լրագրողներ:

Ամփոփելով՝ ցանկանում եմ շնորհավորել մեզ բոլորիս ԵՊՀ արևելագիտության ֆակուլտետի հիմնադրման 45 ամյակի կապակցությամբ, խոնարհումով հիշել ավագ սերնդի մեր երախտավորներին, ինչպես նաև ուժ, կորով և նորանոր հաջողություններ մատթել ներկա ու գալիք սերունդների հայ արևելագետներին՝ ի փառս հայկական գիտության զարգացման և ի բարօրություն հայոց պետականության հարատևման:

Գուրգեն Մելիքյան
ՀՀ վաստակավոր մանկավարժ,
ԵՊՀ արևելագիտության ֆակուլտետի դեկան, պրոֆեսոր